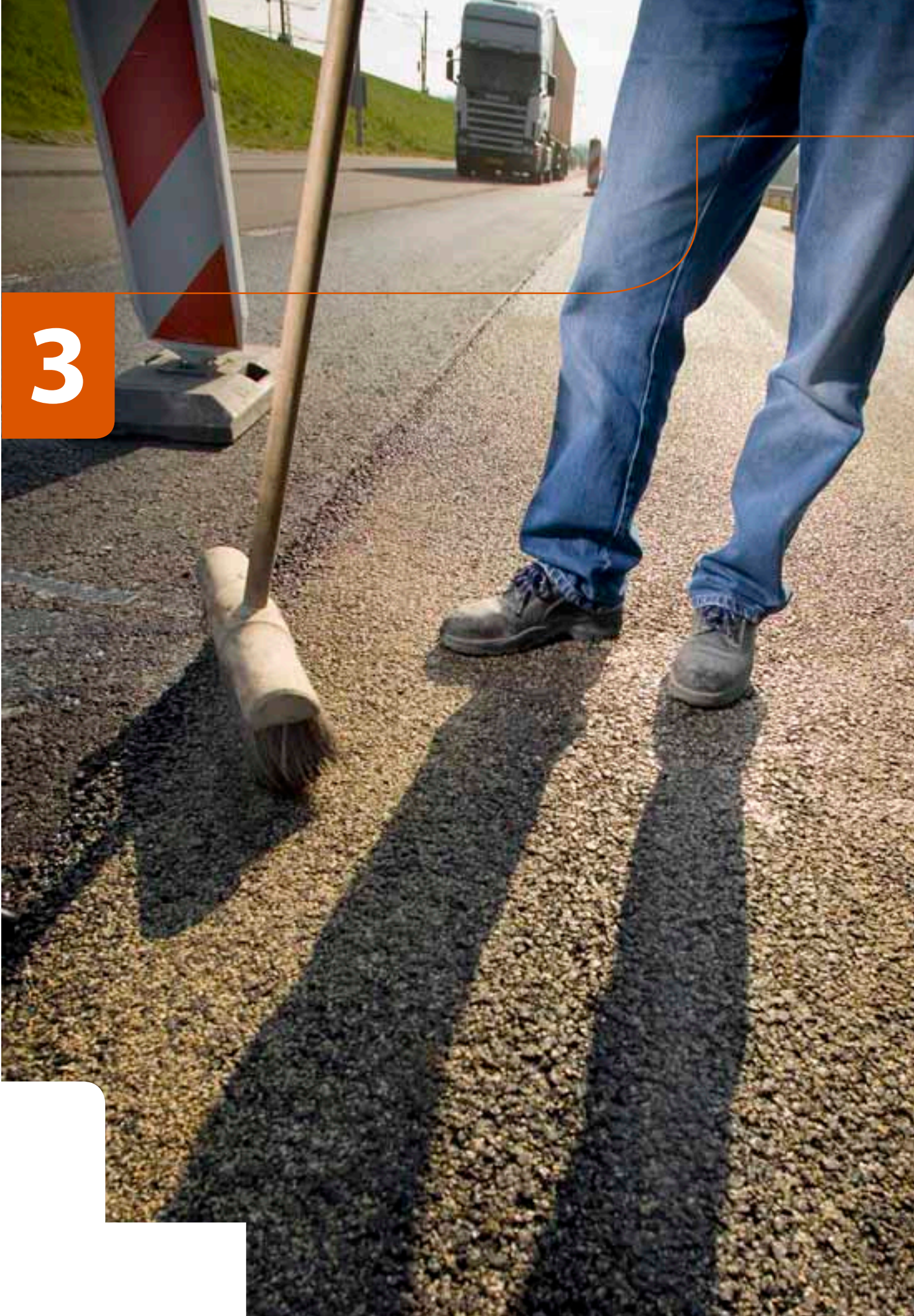

3

Bouwstoffen

Het Besluit streeft naar duurzaam bodembeheer. Daarom stelt het Besluit randvoorwaarden aan het toepassen van bouwstoffen op of in de bodem en in oppervlaktewater. Dit voorkomt ongewenste verspreiding van stoffen naar het milieu. Ook geeft het Besluit duidelijkheid over het hergebruik van afvalstoffen als bouwstof. Dit vermindert het storten en verbranden van nog bruikbare materialen, zodat minder gebruik wordt gemaakt van schaarse grondstoffen. Het toepassen van bouwstoffen is vereenvoudigd, doordat het beleidskader is losgekoppeld van het beleid voor grond en baggerspecie.

3.1 Wat is de reikwijdte van het onderdeel bouwstoffen?

3.1.1 Definitie van bouwstoffen

Bouwstoffen hebben vaak andere milieueigenschappen en worden anders toegepast dan grond en baggerspecie. Daarom is het beleidskader voor het toepassen van bouwstoffen losgekoppeld van het beleid voor grond en baggerspecie. Het Besluit hanteert de volgende definitie van een bouwstof: 'materiaal waarin de totaalgehalten aan silicium, calcium of aluminium tezamen meer dan 10 gewichtsprocent van dat materiaal bedragen, uitgezonderd vlakglas, metallisch aluminium, grond en baggerspecie, in de hoedanigheid waarin het is bestemd om te worden toegepast.'

Dit betekent concreet dat het Besluit alleen betrekking heeft op steenachtige materialen. Voorbeelden hiervan zijn beton, asfalt, dakpannen en bakstenen. Materialen zoals kunststof, hout of stro worden ook toegepast als bouwstof, maar deze materialen vallen niet onder de regels voor bouwstoffen in het Besluit. Bij twijfel of een bepaald materiaal onder de bouwstoffendefinitie van het Besluit valt, kunnen de percentages silicium, calcium en aluminium worden bepaald. De werkwijze hiervoor is beschreven in de Regeling.

3.1.2 Bijmenging met grond en baggerspecie

Volgens de definitie zijn grond en baggerspecie geen bouwstoffen. In de praktijk kan het echter voorkomen dat een partij bouwstoffen ook grond of baggerspecie bevat, bijvoorbeeld bij ontgraving van bouwstoffen. In dit geval is het toegestaan dat een partij met maximaal 20 gewichtsprocent grond of baggerspecie is vermengd. De grond of baggerspecie mag niet bewust worden toegevoegd. Wanneer teveel grond in een partij bouwstoffen terecht is gekomen kan dit bijvoorbeeld worden afgezeefd. Met de toevoeging 'in de hoedanigheid waarin het is bestemd om te worden toegepast' is een uitzondering gemaakt voor grond of baggerspecie die functioneel onderdeel uitmaken van een bouwstof. Bijvoorbeeld grond als grondstof voor beton, geïmmobiliseerde grond of BSA-granulaat.

3.1.3 De bouwstoffenketen

Het Besluit is van toepassing op de hele bouwstoffenketen: van het vervaardigen, invoeren, voorhanden hebben, vervoeren, aan een ander ter beschikking stellen tot en met het toepassen van bouwstoffen in Nederland. Deze reikwijdte maakt ketenhandhaving mogelijk: alle schakels in de bouwstoffenketen zijn zelf verantwoordelijk voor de milieuhygiënische kwaliteit van de bouwstof en kunnen hierop worden aangesproken (zie ook §2.5). De reikwijdte van het Besluit is hierdoor ruimer dan het oude Bouwstoffenbesluit, dat alleen betrekking had op de toepassingsfase.

Is asbest toepasbaar als bouwstof?

Hoewel asbest voldoet aan de definitie van een bouwstof, mag asbest vanwege de milieuhygiënische risico's niet meer worden toegepast. Dit is geregeld in het Productenbesluit asbest. Asbest kan nog wel voorkomen als verontreiniging in al eerder toegepaste bouwstoffen. In dat geval mag de bouwstof alleen worden hergebruikt wanneer het asbest niet opzettelijk is toegevoegd en de (gewogen) samenstellingseis voor asbest niet wordt overschreden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om AVI-bodemassen, BSA-granulaten en geïmmobiliseerde grond.

3.1.4 Toepassing van bouwstoffen in een werk

In zijn algemeenheid geldt dat het Besluit alleen van toepassing is op nuttige toepassingen, omdat anders in strijd met de Kaderrichtlijn Afvalstoffen wordt gehandeld. Dit betekent dat bouwstoffen in het kader van het Besluit per definitie worden toegepast in een werk. Dit is een breed begrip dat alle functionele toepassingen van bouwstoffen op of in de bodem of in oppervlaktewater dekt. Voorbeelden van werken zijn: gebouwen, wegen, spoorwegen, bruggen, geluidswallen en dijken. Een belangrijke eigenschap van een werk is dat het een functioneel karakter moet hebben. Dit houdt in dat in een werk niet meer materiaal mag worden toegepast dan nuttig of nodig is. Bovendien moet de toepassing een duidelijk nut of noodzaak hebben. Het is bijvoorbeeld niet toegestaan om een geluidswal aan te leggen in een gebied waar dit niet nodig is, of die hoger is dan nodig om het geluid te weren. In deze gevallen is geen sprake van een functionele en nuttige toepassing, maar van verwijdering van afvalstoffen. Hiervoor gelden de regels van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen en het stortregime van de Wet milieubeheer. Of sprake is van een nuttige toepassing kan per geval worden beoordeeld door het bevoegd gezag.

3.1.5 Buiten de reikwijdte van het Besluit

Het Besluit is niet van toepassing op:

- Bouwstoffen die binnen een gebouw worden toegepast. Deze bouwstoffen komen niet in contact met oppervlakte-, grond- of regenwater en leiden daarom niet tot emissies naar de bodem of het oppervlaktewater.
- Bouwstoffen die slechts tijdelijk in Nederland aanwezig zijn om vervolgens te worden toegepast in een ander land. Voor deze bouwstoffen gelden de regels van dat andere land.

Het Besluit is van toepassing op de hele bouwstoffenketen.

Westmaas

3.2 Categorieën bouwstoffen

Het uitlooggedrag en daardoor de risico's van verschillende soorten bouwstoffen kunnen sterk van elkaar verschillen. Dit heeft alles te maken met de vorm: hoe kleiner de korrels, hoe groter de kans op uitloging. Ten behoeve van de normstelling maakt het Besluit onderscheid tussen de volgende drie categorieën bouwstoffen:

- vormgegeven bouwstoffen;
- niet-vormgegeven bouwstoffen zonder isolatie-, beheers- en controle (IBC-)maatregelen;
- niet-vormgegeven bouwstoffen met IBC-maatregelen, oftewel IBC-bouwstoffen.

3.2.1 Vormgegeven bouwstoffen

Om te bepalen of een bouwstof vormgegeven is moet het materiaal voldoen aan twee voorwaarden:

1. De kleinste eenheid van het materiaal moet ten minste een volume hebben van 50 cm³;
2. Het materiaal moet duurzaam vormvast zijn.

Met andere woorden, de bouwstof moet uit flinke brokken bestaan en mag onder normale gebruiksomstandigheden nagenoeg geen erosie of slijtage vertonen.

Voorbeelden van vormgegeven bouwstoffen zijn bakstenen, betonklinkers, asfaltbeton en heipalen. Ook slakken uit bijvoorbeeld een metaalbereidingsproces kunnen hieronder vallen, mits ze voldoen aan de volume eis voor de kleinste eenheid. De manier waarop het volume van de kleinste eenheid en de duurzame vormvastheid wordt bepaald, is uitgewerkt in §3.2 van de Regeling.

3.2.2 Niet-vormgegeven bouwstoffen

Bouwstoffen die niet voldoen aan de vereisten voor vormgegeven bouwstoffen vallen in de categorie niet-vormgegeven bouwstoffen. Voorbeelden hiervan zijn assen en granulaten. De meeste niet-vormgegeven bouwstoffen voldoen aan de normen voor ongeïsoleerde toepassingen en kunnen worden toegepast zonder isolatiemaatregelen. Wanneer niet aan de norm voor ongeïsoleerde toepassing wordt voldaan, dan kan de bouwstof mogelijk nog als IBC-bouwstof worden toegepast.

3.2.3 IBC-bouwstoffen en IBC-maatregelen

IBC-bouwstoffen zijn niet-vormgegeven bouwstoffen die alleen mogen worden toegepast met isolatie-, beheers- en controle (IBC-)maatregelen, omdat dit anders leidt tot teveel emissies naar het milieu.

Let op: het is verboden om IBC-bouwstoffen toe te passen in oppervlaktewater.

Toepassing van IBC-bouwstoffen is alleen toegestaan met IBC-maatregelen. Deze IBC-maatregelen houden onder meer het volgende in:

- Het ontwerp van het werk waarin de IBC-bouwstoffen worden toegepast moet zijn uitgewerkt en goedgekeurd door een daarvoor erkende instantie (zie Hoofdstuk 2 Kwalibo);
- Vanwege de beheersbaarheid moet minimaal 5.000 m³ in een aaneengesloten, herkenbaar geheel worden toegepast. Hierbij is het wel toegestaan dat een ophoging wordt onderbroken door bijvoorbeeld een viaduct;
- De bovenzijde en zijkanten van een IBC-bouwstof worden voorzien van een isolerende voorziening;
- De onderzijde van de toe te passen bouwstof moet minimaal 0,5 meter boven het ontwerppeil van het grondwater liggen. Als standaard is hiervoor het niveau van het maaiveld aangehouden;

- Er moet controle en onderhoud plaatsvinden om de kwaliteit van de isolatie op peil te houden.

De IBC-maatregelen in het Besluit verschillen ten opzichte van de IBC-maatregelen in het Bouwstoffenbesluit. In § 3.9 van de Regeling is een technische uitwerking van de IBC-maatregelen opgenomen, inclusief materiaalgebruik voor isolerende voorzieningen en exacte aanwijzingen voor het ontwerp, de aanleg en de controle en beheersing van IBC-bouwstoffen.

3.2.4 Gelijkwaardigheidsverklaring voor IBC-maatregelen

Om de mogelijkheid van innovatie bij isolerende voorzieningen open te houden, kan een alternatieve isolerende voorziening worden toegepast die dezelfde mate van bescherming van de bodem en het oppervlaktewater biedt. Dit mag alleen wanneer de minister van VROM hiermee heeft ingestemd. Hiertoe kan een gelijkwaardigheidsverklaring worden aangevraagd bij Bodem+. Een onafhankelijke adviescommissie geeft advies over het afgeven van een gelijkwaardigheidsver-

klaring. De gelijkwaardigheidsverklaring wordt met het onderbouwde technische rapport weergegeven op de website van Bodem+. Vervolgens kunnen ook andere gebruikers de nieuwe techniek inzetten bij het ontwerp van isolerende voorzieningen.

3.3 Aan welke kwaliteitseisen moeten bouwstoffen voldoen?

Alle bouwstoffen die in Nederland worden vervaardigd, geïmporteerd, op de markt gebracht, opgeslagen, vervoerd, verhandeld of toegepast, moeten aan de normen van het Besluit voldoen.

De normen voor bouwstoffen bestaan uit maximale samenstellings- en emissiewaarden. De kwaliteit van een partij bouwstoffen moet worden aangetoond met een milieuhygiënische verklaring en een afleveringsbon die bij de partij aanwezig moeten zijn (zie hiervoor §3.4).

3.3.1 Normstelling voor bouwstoffen

Ten opzichte van het Bouwstoffenbesluit is de normstelling op een aantal punten vereenvoudigd voor zowel toepassers als handhavers:

- De normstelling is gebaseerd op de direct gemeten emissie en niet langer op de berekende immissie in de bodem;
- Voor bouwstoffen die aan het generieke beschermingsniveau voldoen, worden geen nadere eisen aan de toepassing gesteld. Hiermee vervalt de variabele toepassingshoogte van het Bouwstoffenbesluit en is er niet langer een onderscheid tussen toepassing op de bodem of in grond- of oppervlaktewater. Bouwstoffen die niet aan dit beschermingsniveau voldoen, mogen tot bepaalde grenzen aan emissie en samenstelling worden toegepast met isolerende voorzieningen;
- De normstelling richt zich op de gehele bouwstoffenketen. Van productie tot en met toepassing moet de kwaliteit voldoen aan de eisen van het Besluit.

Andere veranderingen in de normstelling zijn:

- De emissie naar grondwater is volwaardig meegenomen, waardoor een aantal normen strenger is geworden.
- Asbest is een nieuwe stof in de normstelling. Hiervoor geldt een nul-eis, behalve bij hergebruik van materialen waaraan asbest niet opzettelijk is toegevoegd (zie ook kader 3A).

Aanleg van een brug, Woerden

3.3.2 Samenstellings- en emissiewaarden

Zoals eerder aangegeven moeten alle bouwstoffen voldoen aan de maximale samenstellings- en emissiewaarden. Deze waarden zijn te vinden in Bijlage A van de Regeling. De manier waarop ze worden bepaald en getoetst vindt u in § 3.3 van de Regeling.

De maximale samenstellings- en emissiewaarden zijn vastgesteld voor parameters die vaak in bouwstoffen voorkomen en die invloed hebben op de kwaliteit van de bodem. Ten aanzien van overige parameters geldt natuurlijk altijd de wettelijke zorgplicht (zie kader 3B).

Wanneer een partij bouwstoffen niet aan de maximale samenstellings- en emissiewaarden voldoet, is sprake van een afvalstof. Door middel van breken, zeven, scheiden, reinigen of immobiliseren kan een deel van de partij mogelijk alsnog voldoen aan de maximale samenstellings- en emissiewaarden en worden toegepast. Is dit niet het geval dan moet het materiaal worden gestort.

Emissiewaarden

Voor anorganische parameters (o.a. metalen) gelden emissiewaarden. Deze emissiewaarden zijn verschillend voor vormgegeven bouwstoffen, niet-vormgegeven bouwstoffen en IBC-bouwstoffen, vanwege de verschillen in uitlooeigenschappen.

Samenstellingswaarden

Voor organische parameters (o.a. benzeen, PAK's en minerale olie) gelden samenstellingwaarden, omdat voor een aantal van deze stoffen geen geschikte uitloogproeven en nog onvoldoende uitlooggegevens beschikbaar zijn om emissiewaarden op te baseren. De samenstellingswaarden zijn voor de verschillende categorieën van bouwstoffen gelijk.

Zorgplicht

Naast de eis dat bouwstoffen moeten voldoen aan de normen van het Besluit, geldt altijd de wettelijke zorgplicht. Dit betekent dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat nadelige gevolgen kunnen optreden als gevolg van het toepassen van een bouwstof, grond of baggerspecie, maatregelen moet nemen om verontreiniging te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Voor toepassing in oppervlaktewater is een specifieke zorgplicht in het Besluit opgenomen. De zorgplicht vormt een vangnet voor situaties waarin sprake is van onzorgvuldig handelen zonder dat een specifiek wettelijk voorschrift wordt overtreden. De zorgplicht geldt bijvoorbeeld ook bij parameters waarvoor geen normen zijn opgenomen of in situaties die zijn vrijgesteld van de verplichte kwaliteitsbepaling.

3.3.3 Uitzonderingen op de verplichte kwaliteitsbepaling

In beginsel moet van elke partij bouwstoffen de kwaliteit zijn bepaald en de partij moet zijn voorzien van een milieuhygiënische verklaring waarop de kwaliteit staat aangegeven (zie §3.4). Voor een aantal gevallen is een uitzondering gemaakt op de verplichte kwaliteitsbepaling. Het gaat om situaties waarvan is geconstateerd dat de financiële en administratieve lasten van het (opnieuw) laten bepalen van de kwaliteit van een bouwstof onevenredig groot zijn ten opzichte van de kans dat de bouwstof niet voldoet aan de kwaliteitseisen. Dit geldt voor de volgende situaties:

- het toepassen van metselmortel of natuursteenproducten, met uitzondering van breuksteen en steenslag;
- het zonder bewerking opnieuw onder dezelfde condities toepassen van vormgegeven bouwstoffen van beton, keramiek, natuursteen en bakstenen;
- het zonder bewerking opnieuw onder dezelfde condities toepassen van bouwstoffen, waarvan de eigendom niet wordt overgedragen (zie ook §3.6.3);
- het opnieuw toepassen van niet teerhoudend asfalt of asfaltbeton in wegverhardingen;
- het toepassen van bouwstoffen door particulieren.

De uitzondering is niet van toepassing wanneer het gaat om bouwstoffen met zichtbare of ruikbare verontreinigingen (zoals stenen met olievlekken) of waarvan bekend is, of redelijkerwijs kan worden verwacht dat ze verontreinigd kunnen zijn (zoals stenen die bij een tankstation hebben gelegen). Bouwstoffen moeten immers altijd voldoen aan de kwaliteitseisen van het Besluit. Wanneer dit niet het geval is, is sprake van een overtreding en kan het bevoegd gezag handhavend optreden. Bij twijfel is het dus aan te raden om toch de kwaliteit te laten bepalen.

3.4 Welke milieuhygiënische verklaringen zijn er voor bouwstoffen?

De kwaliteit van een bouwstof moet worden aangetoond met een milieuhygiënische verklaring. Voor bouwstoffen kent het Besluit drie verschillende typen milieuhygiënische verklaringen:

1. partijkeuring
2. erkende kwaliteitsverklaring
3. fabrikant-eigenverklaring

De milieuhygiënische verklaringen zijn hiermee vereenvoudigd en makkelijker controleerbaar. De inzet van 'overige bewijsmiddelen' zoals voorheen onder het Bouwstoffenbesluit mogelijk was, is komen te vervallen, omdat dit in de praktijk in veel gevallen tot onduidelijkheden leidde.

3.4.1 Partijkeuring

Van elke partij bouwstoffen kan de kwaliteit worden bepaald met een partijkeuring. Meestal zal dit een terugvaloptie zijn wanneer een ander type milieuhygiënische verklaring niet mogelijk of zinvol is. De monsternamen moeten conform Kwalibo gebeuren door een erkende persoon of instelling (zie hoofdstuk 2). Verder is deze milieuhygiënische verklaring onveranderd ten opzichte van het Bouwstoffenbesluit.

3.4.2 Erkende kwaliteitsverklaring

Een erkende kwaliteitsverklaring is een milieuhygiënische verklaring op basis van een gecertificeerde bouwstof. De verklaring bestaat uit twee onderdelen. Het eerste deel is het productcertificaat dat wordt afgegeven door een erkende certificeringsinstelling. Dit productcertificaat heeft betrekking op de eigenschappen van de bouwstof voor wat betreft samenstelling en uitloging, en geeft aan dat (en hoe) de bouwstof toepasbaar is. Het tweede deel is de erkenning door de ministers. De erkenning wordt per producent afgegeven, waarbij de verschillende producten afzonderlijk zijn genoemd.

Eén type verklaring per product

Een producent kan per product (type bouwstof) gebruik maken van maar één type milieuhygiënische verklaring.

Het is bijvoorbeeld niet toegestaan om van een gecertificeerd product een deel onder partijkeuring af te zetten en een deel onder een fabrikant-eigenverklaring.

Zo kan geen verwarring ontstaan over het type verklaring dat is afgegeven en kan geen ongewenste beïnvloeding van het keuringsregime optreden.

Een producent kan alleen voor een product worden erkend op basis van een geldige kwaliteitsverklaring. (Zie hoofdstuk 2 voor meer uitleg over de erkenning.)

3.4.3 Fabrikant-eigenverklaring

Een nieuw type milieuhygiënische verklaring is de fabrikant-eigenverklaring. Dit is een milieuhygiënische verklaring die door de producent zelf wordt afgegeven, zonder periodieke externe controles door een erkende certificerende instelling en zonder aparte erkenning van de verklaring door onze ministers. De verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het product ligt dus volledig bij de fabrikant.

Voor fabrikanten is dit een handig middel voor producten waarbij zware borging van de kwaliteit onnodig is, namelijk bij bouwstoffen waarvan de samenstellings- en emissiewaarden altijd ruim onder de norm liggen en waarbij voortdurende controle niets toevoegt aan de milieuhygiënische kwaliteit van het product. IBC-bouwstoffen zijn hierbij uitgezonderd. Voordat een producent een fabrikant-eigenverklaring mag afgeven, moet hij door middel van een toelatingskeuring aantonen dat zijn product aan de gestelde eisen voldoet. De fabrikant-eigenverklaring loopt vooruit op de borgingssystematiek van de Europese Bouwproductenrichtlijn. Een overzicht van fabrikant-eigenverklaringen wordt gepubliceerd op de website van Bodem+.

3.4.4 Afleveringsbon

Een afleveringsbon is geen milieuhygiënische verklaring, maar legt de verbinding tussen deze verklaring en het geleverde product. Hierbij zegt de erkende kwaliteitsverklaring of fabrikant-eigenverklaring dat de producent in het algemeen een goed product maakt en voegt de afleveringsbon de partij-specifieke details toe. Wanneer bij een partij een partijkeuring beschikbaar is, dan is een afleveringsbon niet nodig.

Bewaren en tonen van de milieuhygiënische verklaringen
Een toepasser moet tenminste gedurende vijf jaar de milieuhygiënische verklaring (inclusief afleveringsbon) bewaren en kunnen tonen aan het bevoegd gezag. Indien van toepassing moet bij IBC-bouwstoffen ook de gelijkwaardigheidsverklaring worden getoond. Zie §3.2.4 voor een toelichting op gelijkwaardigheidsverklaring. In een aantal situaties geldt een uitzondering van de informatieplicht over de kwaliteit. Zie hiervoor §3.3.3.

3.5 Wat betekenen de regels voor bouwstoffen voor u?

Iedereen die bouwstoffen vervaardigt, invoert, opslaat, verhandelt, vervoert of toepast, krijgt te maken met het Besluit. Voor deze verschillende schakels in de bouwstoffenketen en voor het bevoegd gezag (vergunningverleners en handhavers) is in tabel 3.2 aangegeven wanneer ze met het Besluit te maken krijgen en wat dit in de praktijk betekent. Allereerst wordt ingegaan op de vraag wie in welke situatie bevoegd gezag is ten aanzien van bouwstoffen.

3.5.1 Verdeling van de bevoegd gezag taken voor bouwstoffen

Binnen het bevoegd gezag is onderscheid te maken tussen de ketenhandhaving door de VROM- en V&W-Inspectie en het lokale bevoegd gezag ten aanzien van de toepassing zelf. De verdeling van verantwoordelijkheden tussen de Inspecties en het lokale bevoegd gezag in het ketenbeheer is beschreven in §2.5.

Binnen het lokale bevoegd gezag is de verdeling als volgt:

Geluidswal, Zoetermeer

Tabel 3.2: Schakels in de bouwstoffenketen en bijbehorende regels

SCHAKEL IN DE KETEN	WAT BETEKENEN DE REGELS VAN HET BESLUIT VOOR U?
Producent van bouwstoffen	<ul style="list-style-type: none"> - U mag alleen bouwstoffen produceren waarvan de kwaliteit voldoet aan de maximale samenstellings- en emissiewaarden. - U moet de kwaliteit kunnen aantonen met een milieuhygiënische verklaring.
Opslag / (tussen)handelaar / vervoerder	<ul style="list-style-type: none"> - U mag alleen bouwstoffen opslaan en verhandelen waarvan de kwaliteit voldoet aan de maximale samenstellings- en emissiewaarden. - U moet de kwaliteit kunnen aantonen met een milieuhygiënische verklaring.
Toepasser (geen particulier) (zie voor een toelichting op de verschillende toepassingsmogelijkheden §3.5)	<ul style="list-style-type: none"> - U mag alleen bouwstoffen toepassen waarvan de kwaliteit voldoet aan de maximale samenstellings- en emissiewaarden. - U moet de kwaliteit kunnen aantonen met een milieuhygiënische verklaring. - U mag bouwstoffen alleen toepassen in een functioneel werk. - U moet de toepassing van IBC-bouwstoffen melden bij het Meldpunt bodemkwaliteit. - U bent verantwoordelijk voor een juiste uitvoering van de IBC-maatregelen. - Bij hergebruik van bouwstoffen zonder bewerking en onder dezelfde condities, zonder verandering van eigenaar, moet u de toepassing melden bij het Meldpunt bodemkwaliteit. - U moet zich houden aan eventuele aanvullende toepassingsvoorwaarden of beperkingen.
Eigenaar (geen particulier)	<ul style="list-style-type: none"> - U mag alleen bouwstoffen toepassen waarvan de kwaliteit voldoet aan de maximale samenstellings- en emissiewaarden. - U moet de kwaliteit kunnen aantonen met een milieuhygiënische verklaring. - U bent verantwoordelijk voor het onderhoud en voor het verwijderen of slopen van een werk wanneer het zijn functie verliest. - Als eigenaar van IBC-bouwstoffen bent u verantwoordelijk voor een juiste uitvoering van de IBC-maatregelen en voor controle en beheer van het werk.
Bevoegd gezag (voor verdeling van bevoegd gezag taken zie §2.5 en 3.6)	<ul style="list-style-type: none"> - U toetst de meldingen van (IBC-)bouwstoffen. - U controleert of de juiste milieuhygiënische verklaringen aanwezig zijn. - U houdt toezicht en controle op aanleg, onderhoud, verwijdering en sloop van werken.
VROM- en V&W-Inspecties (zie ook §2.5)	<ul style="list-style-type: none"> - U houdt toezicht op de gehele keten. Bij overtreding van de voorschriften van het Besluit kunt u bestuursdwang toepassen of een dwangsom opleggen: <ul style="list-style-type: none"> • VROM-Inspectie: bij toepassingen op of in de bodem, van producent tot en met aannemer. • V&W-Inspectie: bij toepassingen in oppervlaktewater, van producent tot aan de aannemer.
Particulier	<ul style="list-style-type: none"> - U bent vrijgesteld van de verplichting om de kwaliteit aan te tonen en van de meldingsplicht. De zorgplicht en kwaliteitseisen van het Besluit blijven echter wel van kracht.

3.5.2 Betekenis van het Besluit in de praktijk

In tabel 3.2 staat weergegeven wat het Besluit per schakel in de keten in de praktijk betekent. De uitzonderingen ten aanzien van de verplichte kwaliteitsbepaling zijn hierin niet opgenomen. Hiervoor verwijzen we naar §3.3.3.

3.6 Toepassen van een partij bouwstoffen

In deze paragraaf beschrijven we de verschillende toepassingsmogelijkheden van bouwstoffen. De eisen voor het bepalen van de kwaliteit en het melden zijn verschillend bij het toepassen van nieuwe bouwstoffen, tijdelijke uitname van bouwstoffen of hergebruik van al eerder toegepaste bouwstoffen. Een samenvatting hiervan is te vinden in tabel 3.1. Voor alle bouwstoffen geldt dat ze terugneembaar moeten worden toegepast en niet vermengd mogen raken met de bodem. Daarom wordt ook kort ingegaan op de verwijdering van bouwstoffen.

3.6.1 Nieuwe bouwstoffen

Voor bouwstoffen die nog niet eerder zijn toegepast of nieuw op de markt zijn (dus geen hergebruik) geldt dat de kwaliteit moet zijn bepaald en moet worden aangetoond met een milieuhygiënische verklaring. Alleen voor metselmortel of natuursteenproducten (uitgezonderd breuksteen of steenslag) geldt een uitzondering (zie hiervoor §3.3.3). Nieuwe bouwstoffen hoeven voorafgaand aan de toepassing niet te worden gemeld, tenzij het een IBC-bouwstof betreft.

3.6.2 Tijdelijke uitname van bouwstoffen

Voor bouwstoffen die tijdelijk worden verplaatst of uit een werk weggenomen stelt het Besluit geen extra verplichtingen. In deze situaties hoeft de kwaliteit van de bouwstoffen niet te worden bepaald en de toepassing niet te worden gemeld. Dit vermindert de administratieve lasten voor situaties die in de praktijk geen milieurisico's opleveren. De voorwaarde hierbij is dat de bouwstoffen niet worden bewerkt en op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde condities opnieuw in het werk worden toegepast. Dit waarborgt dat de samenstelling en emissie van de bouwstoffen niet verandert. Ook blijft de zorgplicht van toepassing (zie kader 3B). De term 'op of nabij' geeft enige speelruimte. Dit betekent dat de bouwstoffen niet exact op dezelfde plaats moeten worden toegepast, maar wel binnen hetzelfde werk. In kader 3D zijn enkele praktijkvoorbeelden van tijdelijke uitname opgenomen.

Praktijkvoorbeelden tijdelijke uitname van bouwstoffen

Een bekend voorbeeld van tijdelijke uitname is het verwijderen van bestratingsmateriaal bij werkzaamheden aan kabels en leidingen. Hierbij hoeft de kwaliteit van het materiaal niet te worden bepaald en de toepassing hoeft niet te worden gemeld. Hetzelfde geldt voor het tijdelijke uitnemen en weer terugplaatsen van oeverbescherming bij het verbreden van een vaarweg. In dit geval wordt de oeverbescherming niet exact op dezelfde plaats terug gebracht, maar wel binnen hetzelfde werk. Ook bij een wegreconstructie, mag het verwijderde funderingsmateriaal opnieuw worden toegepast in dezelfde weg (hoeft niet exact op dezelfde plaats) zonder kwaliteitsbepaling en melding van de toepassing.

3.6.3 Hergebruik van bouwstoffen in een ander werk

Wanneer een bouwstof niet op of nabij dezelfde plaats in hetzelfde werk wordt toegepast maar in een ander werk, dan hoeft de kwaliteit van de bouwstoffen niet opnieuw te worden bepaald als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- de bouwstof verandert niet van eigenaar;
- de bouwstof wordt niet bewerkt;
- de bouwstof wordt onder dezelfde condities toegepast;
- de toepassing wordt vijf werkdagen van tevoren gemeld (zie §3.7).

Hiermee zijn de administratieve lasten beperkt voor bouwstoffen die zich al in het milieu bevinden en die niet van eigenaar wisselen. De verplichting tot kwaliteitsbepaling blijft bestaan wanneer bouwstoffen van eigenaar wisselen (met uitzondering van de situaties zoals genoemd in §3.3.3). Wanneer aan de voorwaarden wordt voldaan kan een eigenaar bouwstoffen vervoeren en op een andere locatie toepassen zonder dat hiervoor een verklaring nodig is. Ook hierbij geldt weer dat de zorgplicht van kracht blijft. De bouwstoffen moeten dus wel voldoen aan de eisen van het Besluit, alleen hoeft dit niet door de eigenaar of toepasser te worden aangetoond. Zijn er aanwijzingen dat de bouwstof niet voldoet aan de normen van het Besluit, dan moet alsnog de kwaliteit worden bepaald.

3.6.4 Verwijdering van bouwstoffen

Bouwstoffen moeten terugneembaar worden toegepast, zodat ze later weer kunnen worden verwijderd. En wanneer een werk zijn functie verliest, moet dat ook daadwerkelijk gebeuren. De reden hiervoor is dat bouwstoffen anders op den duur tot bodemverontreiniging kunnen leiden. De toepasser is verantwoordelijk voor het terugneembaar toepassen, de eigenaar is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud en voor het verwijderen van de bouwstoffen bij het slopen van (een deel van) het werk.

In gevallen waarbij verwijdering van bouwstoffen meer schade oplevert dan het laten zitten van die bouwstoffen, mag de eigenaar de bouwstoffen in de bodem achterlaten. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij betonnen heipalen die in de bodem een waterafsluitende laag doorboren.

3.7 Welke toepassingen moeten worden gemeld?

Alleen de volgende toepassingen van bouwstoffen moeten worden gemeld:

- het toepassen van IBC-bouwstoffen;
- hergebruik van bouwstoffen door dezelfde eigenaar (zie tabel 3.1).

Overige toepassingen en toepassingen door particulieren zijn vrijgesteld van de meldingsplicht.

De toepassers kunnen melden via het Meldpunt bodemkwaliteit: www.meldpuntbodemkwaliteit.senternovem.nl. Hier staat ook informatie over de aan te leveren gegevens. Via het meldpunt komt de melding direct bij het juiste bevoegd gezag terecht.

Bouwstoffen moeten terugneembaar worden toegepast, zodat ze later weer kunnen worden verwijderd.

3.7.1 Melden van IBC-bouwstoffen

Voor de toepassing van IBC-bouwstoffen is een correcte uitvoering van de isolatiemaatregelen bepalend voor de bescherming van de bodem en het oppervlaktewater tegen mogelijke verontreinigingen. Daarom moet degene die IBC-bouwstoffen wil toepassen dat tenminste één maand vóór de toepassing melden via het Meldpunt bodemkwaliteit. Wanneer de milieuhygiënische verklaring op dat moment nog niet beschikbaar is, dan mag deze uiterlijk vijf werkdagen voor het toepassen via het meldpunt worden verstrekt aan het bevoegd gezag.

Tabel 3.1: Overzicht van de verplichtingen bij het toepassen van bouwstoffen

	VERPLICHTE KWALITEITSBEPALING?	MELDINGSPLICHT
Toepassing door particulieren	Nee	Nee
Nieuwe / niet eerder toegepaste bouwstoffen (excl. IBC Bouwstoffen)	Bij metselmortel of natuursteenproducten (geen breuksteen of steenslag): nee	Nee
	Bij andere materialen: ja	Nee
Tijdelijke uitname van vakbouwstoffen	Bij toepassing in hetzelfde werk, op of nabij dezelfde plaats, zonder bewerking en onder dezelfde condities: nee	Nee
Hergebruik van bouwstoffen	Het zonder bewerking opnieuw onder dezelfde condities toepassen van vormgegeven bouwstoffen van beton, keramiek, natuursteen en bakstenen: nee	Nee
	Het opnieuw toepassen van niet teerhoudend asfalt of asfaltbeton in wegverhardingen: nee	Nee
	Bij het opnieuw onder dezelfde condities toepassen van bouwstoffen (anders dan de hierboven genoemde bouwstoffen) waarvan de eigendom niet wordt overgedragen: nee	Ja
	Andere situaties: ja	Nee
IBC-Bouwstoffen	Ja	Ja

3.7.2 Melden bij hergebruik door dezelfde eigenaar

Wanneer bouwstoffen zonder bewerking opnieuw onder dezelfde condities door dezelfde eigenaar worden toegepast, hoeft de kwaliteit niet opnieuw te worden bepaald (zie §3.3.3). Voorwaarde is dan wel dat het hergebruik uiterlijk vijf werkdagen van tevoren wordt gemeld bij het bevoegd gezag.

3.8 Overgangsregels voor bouwstoffen

Om de overgang van het Bouwstoffenbesluit naar het Besluit bodemkwaliteit zonder problemen voor de uitvoering te laten verlopen, treedt het Besluit gefaseerd inwerking. In fase 1 (vanaf 1 januari 2008) treedt het Besluit inwerking voor toepassingen van grond en baggerspecie in oppervlaktewater. De voorschriften voor bouwstoffen worden in fase 2 (vanaf 1 juli 2008) van kracht. Voor de lopende en gerealiseerde projecten en afgegeven kwaliteitsverklaringen zijn overgangsregels opgesteld. De overgangsregels voor de meest voorkomende situaties zijn in deze paragraaf opgenomen. Het totaaloverzicht vindt u in hoofdstuk 5 van het Besluit.

3.8.1 Bestaande werken

Voor bouwstoffen die vóór inwerkingtreding van het Besluit zijn toegepast, blijft het Bouwstoffenbesluit van toepassing.

3.8.2 Lopende projecten

Voor bouwstoffen die vóór inwerkingtreding van het Besluit zijn gemeld, maar nog niet zijn toegepast, blijft het Bouwstoffenbesluit van toepassing. Er moet dan wel binnen een half jaar worden begonnen met de toepassing en de toepassing moet binnen drie jaar zijn afgerond.

3.8.3 Afgegeven verklaringen

Voor erkende kwaliteitsverklaringen, partijkeuringen en andere bewijsmiddelen die op grond van het Bouwstoffenbesluit zijn afgegeven blijft het Bouwstoffenbesluit van toepassing, voor de duur van de betreffende verklaring tot ten hoogste drie jaar na het tijdstip van inwerkingtreding van het Besluit. Erkende kwaliteitsverklaringen op grond van het Bouwstoffenbesluit kunnen worden afgegeven tot een jaar na publicatiedatum van het Besluit.

